

69ο Φεστιβάλ Φιλίππων: «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι». Η λιτότητα ως δρόμος προς την ουσία της τραγωδίας

Η παράσταση της Ομάδας Σημείο Μηδέν άφησε στον θεατή τον χώρο να αναμετρηθεί με τα ερωτήματα που, περισσότερο από είκοσι πέντε αιώνες μετά, εξακολουθούν να παραμένουν ανοιχτά.

Νατάσα Θεοδοσίου,
06|08|2026

Την Τετάρτη 5 Αυγούστου 2026 ανέβηκε στο Αρχαίο Θέατρο Φιλίππων, στο πλαίσιο του 69ου Φεστιβάλ Φιλίππων, η «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» του Ευριπίδη, σε σκηνοθεσία του Σάββα Στρούμπου, ενός από τους σημαντικότερους δημιουργούς της σύγχρονης ελληνικής σκηνής και επικεφαλής της Ομάδας Σημείο Μηδέν.

Πρόκειται για μια σκηνική πρόταση η οποία στηρίζεται στην ουσία και όχι στον εντυπωσιασμό, με τον Σάββα Στρούμπο να προσεγγίζει την τελευταία σωζόμενη τραγωδία του Ευριπίδη ως μια βαθιά πολιτική και ανθρώπινη ιστορία, όπου η εξουσία, η ευθύνη και η θυσία δοκιμάζουν τα όρια των προσώπων.

Δεν είναι εύκολο να επανασυστήσει κανείς σήμερα την «Ιφιγένεια εν Αυλίδι» χωρίς να αναζητήσει έναν εύκολο παραλληλισμό με τη σύγχρονη πραγματικότητα. Η Ομάδα Σημείο Μηδέν απέφυγε αυτήν την παγίδα. Δεν επιχείρησε να «εκσυγχρονίσει» τον Ευριπίδη, ούτε να επιβάλει μια επίκαιρη ανάγνωση του έργου. Αντιθέτως, εμπιστεύθηκε τη δύναμη του ίδιου του κειμένου και, μέσα από μια λιτή, αυστηρή σκηνοθετική γραμμή, ανέδειξε με καθαρότητα τα διαχρονικά του ερωτήματα.

Η παράσταση «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι», που παρουσιάστηκε χθες το βράδυ στο Αρχαίο Θέατρο Φιλίππων, στο πλαίσιο του 69ου Φεστιβάλ Φιλίππων, αποτελεί μια σκηνική πρόταση που στηρίζεται στην ουσία και όχι στον εντυπωσιασμό. Ο Σάββας Στρούμπος προσεγγίζει την τελευταία σωζόμενη τραγωδία του Ευριπίδη ως μια βαθιά πολιτική και ανθρώπινη ιστορία, όπου η εξουσία, η ευθύνη και η θυσία δοκιμάζουν τα όρια των προσώπων.

Η σκηνοθεσία κινείται με συνέπεια σε μια μινιμαλιστική λογική. Ο σκηνικός χώρος παραμένει απέρिटτος, χωρίς στοιχεία που αποσπούν την προσοχή από τον πυρήνα του έργου. Κυρίαρχο οπτικό εύρημα αποτελούν οι χιαστί ταινίες που διατρέχουν τη σκηνή. Δε λειτουργούν απλώς ως σκηνογραφικό στοιχείο, αλλά ως ένα διαρκές όριο που ορίζει τις κινήσεις των προσώπων και υπενθυμίζει ότι η μοίρα τους έχει ήδη χαραχθεί. Ο εγκλωβισμός δεν είναι μόνο δραματουργικός καθώς γίνεται και «ορατός».

Στο ίδιο πνεύμα εντάσσονται και οι συχνοί αλαλαγμοί, που επιχειρούν να ενισχύσουν την τελετουργική διάσταση της παράστασης. Ωστόσο, η επανάληψή τους, σε ορισμένα σημεία, μοιάζει να υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο, διακόπτοντας τη φυσική ροή του λόγου και την εσωτερική κλιμάκωση που οικοδομεί το ίδιο το έργο.

Η συγκίνηση προκύπτει αβίαστα μέσα από τη σύγκρουση των προσώπων και την ένταση του ευριπίδειου λόγου. Η παράσταση αντλεί τη δύναμή της από τον ρυθμό, τη σωματικότητα των ηθοποιών και τη συλλογική λειτουργία του συνόλου. Οι ερμηνείες δεν αναζητούν προσωπικές κορυφώσεις, αλλά υπηρετούν τη συνολική δραματουργία του έργου.

Ο Νίκος Ντάσης αποδίδει έναν Αγαμέμνονα βαθιά διχασμένο, εγκλωβισμένο ανάμεσα στην πατρική ιδιότητα και στην ευθύνη του ηγέτη, με βλέμμα οξύ και διαπεραστικό, που μεταφέρει ολόκληρο το βάρος της εσωτερικής σύγκρουσης, σταθερό για περίπου 90 λεπτά... Η Μυρτώ Ροζάκη ακολουθεί την πορεία της Ιφιγένειας από την αθωότητα στην επίγνωση με βαθιά εσωτερικότητα και στο κατάλληλο σημείο έντονες και εξωστρεφείς ερμηνευτικές αποχρώσεις, ενώ η Έλλη Ιγγλίζ προσδίδει στην Κλυταιμνήστρα δύναμη και αξιοπρέπεια, χωρίς υπερβολές. Σημαντική είναι και η συμβολή του συνόλου των ηθοποιών, καθώς και του χορού, που λειτουργεί οργανικά ως «κομιστής» συλλογικής αγωνίας και όχι ως απλός σχολιαστής.

Η μετάφραση του Παντελή Μπουκάλα διατηρεί τη μουσικότητα και την ποιητικότητα του ευριπίδειου λόγου, χωρίς να θυσιάζει τη σαφήνεια. Έτσι, το κείμενο ακούγεται ζωντανό και άμεσο, επιτρέποντας στον θεατή να

παρακολουθήσει τις διαδοχικές μετατοπίσεις των προσώπων και των ηθικών τους διλημμάτων.

Η προσέγγιση του Σάββα Στρούμπου δημιουργεί τις προϋποθέσεις ώστε να αναδειχθεί η διαχρονική δύναμη της τραγωδίας. Η εξουσία που απαιτεί θυσίες, η ευκολία με την οποία το άτομο υποτάσσεται στο συλλογικό αφήγημα και η διάβρωση των ανθρώπινων σχέσεων από τη λογική του πολέμου αποκτούν ιδιαίτερη βαρύτητα, χωρίς διδακτισμό ή επιφανειακούς συμβολισμούς.

Η θεατρική αποτύπωση «Ιφιγένεια η εν Αυλίδι» της Ομάδας Σημείο Μηδέν είναι μια παράσταση που εμπιστεύεται τον Ευριπίδη, τους ηθοποιούς και τη δύναμη της θεατρικής πράξης. Ακριβώς για αυτό, αφήνει στον θεατή τον χώρο να αναμετρηθεί με τα ερωτήματα που, περισσότερο από είκοσι πέντε αιώνες μετά, εξακολουθούν να παραμένουν ανοιχτά και πολλές φορές «άλυτα».